

Versiune anonimată

Traducere

C-350/24 – 1

Cauza C-350/24

Cerere de decizie preliminară

Data depunerii:

14 mai 2024

Instanța de trimitere:

Cour de cassation (Franța)

Data deciziei de trimitere:

3 mai 2024

Recurentă:

HJ

Intimată:

Crédit agricole Corporate & Investment Bank

[omissis]

COUR DE CASSATION (CURTEA DE CASAȚIE)

[omissis]

ASSEMBLÉE PLÉNIÈRE (PLENUL)

Ședința publică din **3 mai 2024**

- Trimitere la Curtea de Justiție a Uniunii Europene
- Suspendarea judecării cauzei

[omissis]

REPUBLICA FRANCEZĂ

ÎN NUMELE POPORULUI FRANCEZ

HOTĂRÂRE A COUR DE CASSATION (CURTEA DE CASAȚIE), întrunită în
PLEN, DIN 3 MAI 2024

HJ, cu domiciliul [omissis] [în] Courbevoie [(Franța)], a formulat [un] [omissis] recurs [omissis] împotriva hotărârii pronunțate la 27 mai 2021 de cour d'appel de Versailles (Curtea de Apel din Versailles) [omissis], în litigiul dintre aceasta și societatea Crédit agricole Corporate & Investment Bank, societate pe acțiuni, cu sediul [omissis] [în] Montrouge [(Franța)], intimată.

Prin hotărârea din 18 octombrie 2023, chambre sociale de la Cour de cassation (Secția socială a Curții de Casație) a dispus trimiterea recursului spre examinare în fața plenului.

[omissis]

[omissis] [elemente de procedură]

Cour de cassation (Curtea de Casație), întrunită în Plen [omissis] [elemente de procedură], după deliberări în conformitate cu legea, a pronunțat prezenta hotărâre.

Situația de fapt și procedura

- 1 HJ a fost angajată de societatea Crédit agricole Corporate & Investment Bank (CACIB) prin contractul din 17 ianuarie 2007. Aceasta a ocupat ultima dată funcția de agent pentru sistemele informatice ale clienților din Regatul Unit înainte de a fi plasată, începând cu 28 august 2013, în concediu medical.
- 2 Acest contract este reglementat de legislația Regatului Unit.
- 3 La 23 septembrie 2013, considerându-se victimă a discriminării pe motive de sex și a hărțuirii morale, HJ a sesizat instanța pentru litigii de muncă pentru a obține plata a diverse sume în temeiul executării contractului de muncă și cu titlu de despăgubiri.
- 4 Prin hotărârea din 26 iunie 2019, conseil de prud'hommes (Tribunalul pentru Litigii de Muncă) i-a respins cererile.
- 5 Prin hotărârea din 27 mai 2021, cour d'appel de Versailles (Curtea de Apel din Versailles) a considerat că HJ nu a prezentat fapte primare susceptibile să fie luate în considerare ca împrejurare relevantă din care ar fi adecvat să se deducă o discriminare în sensul articolelor 13-19 și 136 din Equality Act 2010. Aceasta a statuat de asemenea că nu a fost demonstrată existența unei hărțuiri discriminatorii în sensul articolului 26 și nici a represaliilor în sensul articolului 27 din aceeași lege.
- 6 HJ a formulat recurs.

Enunțarea motivelor

- 7 HJ critică hotărârea [atacată] pentru respingerea tuturor cererilor sale prin care a solicitat în special să se declare și să se statueze că a făcut obiectul unei discriminări pe motive de sex, al unei hărțuiri discriminatorii, precum și al represaliilor.
- 8 Aceasta susține în esență că, prin faptul că a reținut, după ce a examinat succesiv fiecare dintre situațiile discriminatorii pe care ea le invocase, că nu a prezentat fapte primare susceptibile să fie luate în considerare ca împrejurare relevantă pentru a caracteriza o discriminare în sensul Equality Act 2010, cour d'appel (Curtea de Apel) s-a pronunțat pe baza unei interpretări a Equality Act neconforme cu articolul 19 din Directiva 2006/54/CE a Parlamentului European și a Consiliului din 5 iulie 2006 privind punerea în aplicare a principiului egalității de șanse și al egalității de tratament între bărbați și femei în materie de încadrare în muncă și de muncă, care impune instanței să efectueze o apreciere globală a faptelor pentru a stabili dacă acestea permit să se prezume existența unei discriminări.
- 9 Ea susține în plus că, după ce a arătat că, deși din înscrisurile comunicate ar reieși că salariații care au beneficiat de expatriere în cadrul societății erau în esență bărbați, cour d'appel (Curtea de Apel) a considerat că numai această informație nu era suficientă pentru a se prezuma existența unei discriminări față de femei, în lipsa oricărui element privind candidatura femeilor la expatriere. Ea apreciază că, statuând astfel, în condițiile în care faptul că cea mai mare parte a salariaților expatriați sunt bărbați permitea să se prezume existența unei discriminări indirecte și că, în consecință, revenea CACIB sarcina de a dovedi lipsa caracterului discriminatoriu al sistemului [său] de mobilitate internațională, cour d'appel (Curtea de Apel), care a impus salariaței sarcina probei discriminării, s-a întemeiat pe o interpretare a dispozițiilor Equality Act 2010 neconformă cu articolul 19 din Directiva 2006/54/CE din 5 iulie 2006.

Evocarea principiilor și a textelor aplicabile

I - Dreptul Uniunii Europene

- 10 Potrivit [Curtii de Justiție a Uniunii Europene] [*omissis*], principiul încrederii reciproce impune fiecăruia dintre statele membre să considere, mai puțin în situații excepționale, că toate celelalte state membre respectă dreptul Uniunii și în special drepturile fundamentale recunoscute de acesta (Avizul Curții (Plenul) din 18 decembrie 2014, 2/13, punctul 191, EU:C:2014:2454).
- 11 Principiul supremației dreptului Uniunii Europene, consacrat de [Curtea de Justiție] [*omissis*] în Hotărârea Costa (Hotărârea din 15 iulie 1964, Costa/E.N.E.L., 6/64, EU:C:1964:66), și calificat drept „fundamental” (Hotărârea din 10 octombrie 1973, Variola/Administration des finances italienne, 34/73, Rec.

981, EU:C:1973:101), impune tuturor entităților statelor membre să dea efect deplin diferitelor norme ale Uniunii, întrucât dreptul statelor membre nu poate afecta efectul recunoscut acestor diferite norme pe teritoriul acestor state (Hotărârea din 24 iunie 2019, Poplawski, C-573/17, punctul 54, EU:C:2019:530).

- 12 Obligația de interpretare conformă, care contribuie la asigurarea supremației normei europene asupra normei naționale care nu a fost pusă în conformitate cu aceasta, decurge din obligația statelor membre, în prezența unei directive, de a atinge rezultatul prevăzut de aceasta, precum și din îndatorirea acestora, în temeiul articolului 5 din tratat, devenit articolul 4 alineatul (3) din [TFUE], de a lua toate măsurile generale sau speciale necesare pentru a asigura îndeplinirea acestei obligații. Aceasta se impune tuturor autorităților unui stat membru, inclusiv autorităților judiciare și în contextul unui litigiu între particulari (Hotărârea din 10 aprilie 1984, Von Colson și Kamann, 14/83, punctul 26, EU:C:1984:153). Această jurisprudență a fost reiterată de atunci în mod constant. Ea se întemeiază în prezent pe articolul 288 alineatul (3) TFUE (Hotărârea din 7 august 2018, Smith, C-122/17, punctul 39, EU:C:2018:631).
- 13 Curtea de Justiție amintește că obligația de interpretare conformă a dreptului național cunoaște anumite limite, întrucât nu poate servi drept temei pentru o interpretare *contra legem* a dreptului național (Hotărârea din 4 octombrie 2018, Link Logistik NN, C-384/17, punctele 59 și 61, EU:C:2018:810, Hotărârea din 15 aprilie 2008, Impact/Minister for Agriculture and Food și alții, C-268/06, punctul 100, EU:C:2008:223).
- 14 Aceasta adaugă însă că o instanță națională care, sesizată cu un litigiu în care este adus în discuție un principiu general al dreptului Uniunii, precum principiul nediscriminării, concretizat într-o directivă, se găsește efectiv în imposibilitatea de a efectua o interpretare a dreptului național care ar fi conformă cu respectiva directivă, are totuși obligația să asigure protecția juridică ce decurge pentru justițiabili din dreptul Uniunii și să garanteze efectul deplin al principiului menționat, înlăturând, dacă este necesar, aplicarea oricărei dispoziții contrare acestui principiu din reglementarea națională (Hotărârea din 19 ianuarie 2010, Küçükdeveci, C-555/07, punctul 51, EU:C:2010:21, Hotărârea (Marea Cameră) din 19 aprilie 2016, Dansk Industri, C-441/14, punctul 35, EU:C:2016:278).

II - Directiva 2006/54/CE

- 15 Directiva 2006/54/CE, care, în considerentele (2) și (5), face referire la articolul 2 și la articolul 3 alineatul (2) din tratat, precum și la articolele 21 și 23 din Carta drepturilor fundamentale a Uniunii Europene, își propune să garanteze punerea în aplicare a principiului șanselor egale și al egalității de tratament între femei și bărbați în materie de încadrare în muncă și de muncă. În acest scop, aceasta conține dispoziții destinate punerii în aplicare a principiului egalității de tratament în ceea ce privește accesul la muncă, condițiile de muncă și sistemele profesionale de securitate socială. Aceasta conține, de asemenea, dispoziții ce vizează

modalități de aplicare efectivă a acestui principiu prin stabilirea unor proceduri corespunzătoare.

16 Potrivit considerentului (30) al acestei directive, „*statelor membre le revine sarcina de a prevedea, indiferent de stadiul procedurii, un regim probatoriu mai favorabil reclamantului*”. De asemenea, în același considerent se precizează că „*[a]doptarea unor reguli referitoare la sarcina probei joacă un rol important în ceea ce privește posibilitatea de a pune efectiv în aplicare principiul egalității de tratament. După cum a afirmat Curtea de Justiție, este necesar, prin urmare, să se adopte dispoziții astfel încât sarcina probei să revină pârâtului atunci când există un caz aparent de discriminare, cu excepția procedurilor în care investigarea faptelor revine jurisdicției sau instanței naționale competente. Cu toate acestea, trebuie precizat că evaluarea faptelor care permit să se presupună existența unei discriminări directe sau indirecte rămâne de competența instanței naționale respective, în conformitate cu dreptul național și/sau cu practicile naționale.*”

17 Articolul 19 alineatele (1) și (2) din această directivă prevede:

„*Sarcina probei*

(1) *Statele membre, în conformitate cu sistemul lor judiciar, iau măsurile necesare pentru ca, din momentul în care o persoană se consideră lezată de nerespectarea, în privința sa, a principiului egalității de tratament și prezintă, în fața unei jurisdicții sau a unei alte instanțe competente, fapte care îi permit să presupună existența discriminării directe sau indirecte, pârâtului îi revine sarcina de a dovedi că nu a existat o încălcare a principiului egalității de tratament.*

(2) *Alineatul (1) nu împiedică statele membre să impună un probatoriu mai favorabil reclamantilor. [...]*”

III – Acordul privind retragerea Regatului Unit din Uniunea Europeană

18 În temeiul Acordului privind retragerea Regatului Unit al Marii Britanii și Irlandei de Nord din Uniunea Europeană și din Comunitatea Europeană a Energiei Atomice (CEEA), aprobat de Consiliul Uniunii Europene prin Decizia (UE) 2020/135 din 30 ianuarie 2020 (denumit în continuare „acordul”), Regatul Unit se retrage din Uniune de la data intrării în vigoare a acestui acord, la 1 februarie 2020.

19 Articolul 126 din acord prevede totuși o perioadă de tranziție, care expiră la 31 decembrie 2020, în cursul căreia dreptul Uniunii rămâne aplicabil pe teritoriul său.

20 În conformitate cu articolul 127 alineatul (3) din acord, „[î]n cursul perioadei de tranziție, dreptul Uniunii aplicabil în temeiul alineatului (1) produce, în privința și pe teritoriul Regatului Unit, aceleași efecte juridice pe care le produce în Uniune și în statele sale membre și se interpretează și se aplică în conformitate cu aceleași metode și principii generale ca cele aplicabile în Uniune.”

IV - Equality Act 2010

21 Equality Act 2010 prevede la articolul 136:

„(1) Acest articol se aplică oricărei proceduri privind o încălcare a acestei legi.

(2) În cazul în care există fapte pornind de la care instanța poate decide, în lipsa oricărei alte explicații, că o persoană (A) a încălcat dispozițiile în cauză, instanța trebuie să considere că această încălcare este dovedită.

(3) Alineatul (2) nu se aplică însă în cazul în care A demonstrează că A nu a încălcat dispozițiile în cauză.”

V - Dreptul național referitor la atribuțiile instanței în ceea ce privește aplicarea legii străine

22 Articolul 3 din code civil (Codul civil), în temeiul căruia, în lipsa unei legislații specifice, Cour de cassation (Curtea de Casație) a elaborat principiile de drept internațional privat francez, prevede că „[n]ormele de ordine publică și de siguranță sunt obligatorii pentru toți cei care locuiesc pe teritoriu. Imobilelor, chiar și cele deținute de străini, li se aplică legea franceză. Legile privind statutul și capacitatea persoanelor se aplică francezilor, chiar dacă au reședința în străinătate.”

23 În temeiul acestui text, Cour de cassation (Curtea de Casație) afirmă printre altele că „instanței franceze care recunoaște aplicabilitatea unui drept străin îi revine sarcina să îi verifice conținutul, fie din oficiu, fie la cererea unei părți care îl invocă, cu concursul părților și personal dacă este necesar și să dea problemei în litigiu o soluție conformă cu dreptul străin în vigoare” (Curtea de Casație, Secția întâi civilă, 28 iunie 2005 [omissis], Bull. 2005, I, nr. 289; Curtea de Casație, Secția comercială, 28 iunie 2005 [omissis], Bull. 2005, IV, nr. 138).

24 Cour de cassation (Curtea de Casație) decide că instanțele de fond aplică și interpretează în mod suveran legea străină (Curtea de Casație, Secția întâi civilă, 13 ianuarie 1993 [omissis], Bull. 1993, I, nr. 14).

Motive care justifică trimiterea preliminară

25 Recursul ridică, în primul rând, problema efectelor retragerii Regatului Unit din Uniunea Europeană asupra atribuțiilor instanței unui stat membru care trebuie să aplice legea Regatului Unit care transpune o directivă europeană cu ocazia unei proceduri judiciare inițiate înainte de încheierea perioadei de tranziție, atunci când instanța sesizată trebuie să se pronunțe după încheierea acestei perioade.

26 Astfel, la data faptelor (contract de muncă semnat la 17 ianuarie 2007; fapte invocate de discriminare între anii 2010 și 2013), dar și la data la care a fost introdusă acțiunea în justiție (2013) și la data la care consiliul de prud’hommes

(Tribunalul pentru Litigii de Muncă) a pronunțat hotărârea (2019), Regatul Unit era membru al Uniunii Europene. În schimb, la data la care cour d'appel de Versailles (Curtea de Apel din Versailles) s-a pronunțat cu privire la apel, și anume la 27 mai 2021, Regatul Unit părăsise Uniunea Europeană.

- 27 HJ arată că, la data faptelor în litigiu, Regatul Unit făcea încă parte din Uniunea Europeană și, prin urmare, era supus dreptului Uniunii, astfel încât dreptul intern al acestei țări în vigoare la acel moment trebuie interpretat în conformitate cu normele rezultate din dreptul Uniunii, nefiind relevant faptul că, la data la care s-a pronunțat cour d'appel (Curtea de Apel), instanța britanică nu mai putea adresa întrebări preliminare Curții de Justiție. Ea adaugă în esență că, presupunând chiar că această particularitate poate scuti instanța britanică de obligația sa de interpretare conformă, instanța franceză rămâne, în ceea ce o privește, supusă unei astfel de obligații, din moment ce este chemată să aplice dreptul național al unui stat membru al Uniunii Europene în vigoare la data faptelor în litigiu.
- 28 CACIB susține în esență că nu este de competența Cour de cassation (Curtea de Casație) să se pronunțe ea însăși cu privire la compatibilitatea legislației unui alt stat membru cu dreptul Uniunii și cu privire la validitatea interpretării date acesteia de instanțele statului membru respectiv. Aceasta apreciază că nu revine Cour de cassation (Curtea de Casație) sarcina de a se substitui omologului său străin în vederea stabilirii orientării dreptului pozitiv al unei țări străine și nici de a lua poziție cu privire la politica juridică și la conformitatea acestuia cu dreptul Uniunii, aspect care ține doar de competența unificatoare a Curții de Justiție a Uniunii Europene.
- 29 Opinia avocatei generale este de a se adresa Curții de Justiție o întrebare preliminară. Aceasta arată că redactarea acordului, în special lipsa unor prevederi privind dreptul aplicabil litigiilor inițiate în fața instanțelor statelor membre în perioada de tranziție, dar încă pendinte după încheierea acesteia, dă naștere unei îndoieli cu privire la aspectul dacă dreptul Uniunii era încă aplicabil atunci când cour d'appel (Curtea de Apel) a pronunțat hotărârea atacată.
- 30 Curtea consideră că subzistă o îndoială rezonabilă cu privire la acest aspect.
- 31 În cazul în care acțiunea judecătorească, introdusă înainte de încheierea perioadei de tranziție prevăzute la articolul 126 din acord, era la acea dată supusă dreptului Uniunii, inclusiv Directivei 2006/54/CE, la data la care instanțele de apel s-au pronunțat, 27 mai 2021, tratatele, în special articolul 288 din Tratatul privind funcționarea Uniunii Europene (TFUE), încetaseră să mai producă efecte în ordinea juridică a Regatului Unit.
- 32 Astfel, în timp ce, la data faptelor de discriminare invocate, articolul 19 din Directiva 2006/54/CE era aplicabil litigiului, trebuie să se ridice problema dacă acordul poate avea ca efect să repună în discuție retroactiv aplicarea dreptului Uniunii și, în special, obligația instanței de a interpreta legea aplicabilă în conformitate cu acest drept.

- 33 S-ar putea considera că la acea dată, chiar dacă o parte a dreptului Uniunii ar fi fost menținută în dreptul britanic în temeiul legislației adoptate de Regatul Unit, nicio obligație de interpretare conformă a acestui drept cu dreptul Uniunii nu se poate întemeia pe dreptul Uniunii Europene.
- 34 În schimb, s-ar putea considera că, întrucât faptele sunt anterioare încheierii perioadei de tranziție, iar procedura a fost inițiată înainte de încheierea acesteia, legea Regatului Unit care a transpus articolul 19 din Directiva 2006/54/CE trebuie interpretată în conformitate cu dreptul Uniunii de către instanța unui alt stat membru, chiar dacă aceasta se pronunță după încheierea perioadei de tranziție.
- 35 Prin urmare, este necesară o interpretare a acordului cu privire la aspectul dacă o reglementare a Regatului Unit care transpune articolul 19 din Directiva 2006/54/CE trebuie considerată o reglementare a unui stat membru de transpunere a unei directive de către instanța care se pronunță după încheierea perioadei de tranziție, în măsura în care faptele sunt anterioare acestei date și/sau procedura a fost inițiată înainte de aceasta.
- 36 În al doilea rând, recursul ridică problema dacă obligația de interpretare conformă a dreptului național al statului membru din care provine instanța se aplică și atunci când această instanță trebuie să aplice legea unui alt stat membru.
- 37 HJ consideră în esență că, atunci când aplică dispoziții rezultate din legislația unui alt stat membru al Uniunii Europene, instanța franceză ar trebui să fie obligată, sub controlul Cour de cassation (Curtea de Casație), să interpreteze și să aplice aceste dispoziții în conformitate cu dreptul Uniunii. Ea arată printre altele că, întrucât Cour de cassation (Curtea de Casație) controlează conformitatea legii cu convențiile internaționale, aceasta ar trebui *a fortiori*, atunci când este în discuție legea unui stat membru al Uniunii Europene, să verifice compatibilitatea dispozițiilor acestei legi străine cu dreptul Uniunii, amintindu-se că, în temeiul principiului fundamental al supremației dreptului Uniunii, acest drept se impune asupra tuturor legislațiilor naționale ale statelor membre ale Uniunii Europene și că, în acest cadru, instanța națională a fost considerată de Curtea de Justiție instanță de drept comun a Uniunii Europene. Ea admite că, în cazul în care Cour de cassation (Curtea de Casație) ar aprecia că există o îndoială rezonabilă cu privire la domeniul de aplicare al unei astfel de obligații, ar trebui să sesizeze Curtea de Justiție cu o întrebare preliminară în acest sens.
- 38 CACIB precizează în esență că faptul de a consacra dreptul oricărei instanțe naționale de a repune în discuție orice lege a unei alte țări decât a sa ar ridica probleme foarte delicate și ar putea fi percepută de statele membre ca o atingere adusă suveranității lor.
- 39 Avocata generală susține în esență că, în cazul în care Curtea de Justiție ar răspunde că dreptul Uniunii ar fi aplicabil, ar trebui să se aplice jurisprudența acestuia cu privire la principiul interpretării conforme, care pare să impună respectarea acestuia atunci când instanțele naționale aplică legea unui alt stat

membru. Ea menționează totuși, pe de o parte, că Curtea de Justiție nu a afirmat în mod explicit existența unei astfel de obligații, pe de altă parte, că respectarea acesteia de către toate statele membre reprezintă pentru Uniunea Europeană o evoluție politică în direcția unei mai mari integrări de o asemenea importanță încât pare necesar să se solicite Curții de Justiție să se pronunțe și cu privire la acest al doilea aspect.

- 40 Cour de cassation (Curtea de Casație) consideră, pentru a garanta respectarea de către statul francez a supremației dreptului Uniunii, că ar fi necesar ca natura controlului său asupra aplicării și interpretării legii străine să evolueze în cazul în care instanța franceză ar fi obligată să aprecieze conformitatea cu dreptul Uniunii a unei legi care emană de la un alt stat membru.
- 41 Cour de cassation (Curtea de Casație) nu face abstracție de faptul că, începând de la Hotărârea Marshall, Curtea de Justiție consideră că o directivă „*nu poate, prin ea însăși, să creeze obligații în sarcina unui particular și, prin urmare, nu poate fi invocată ca atare împotriva sa*” (Hotărârea din 26 februarie 1986, Marshall, C-152/84, punctul 48, EU:C:1986:84).
- 42 Cu toate acestea, Curtea de Justiție arată de asemenea „*că, la aplicarea dreptului național, indiferent dacă este vorba despre dispoziții anterioare sau ulterioare directivei, instanța națională căreia i s-a solicitat interpretarea acestuia este obligată să îl interpreteze în cea mai mare măsură posibilă în lumina textului și a finalității directivei pentru a atinge rezultatul urmărit de aceasta și a se conforma astfel articolului 189 al treilea paragraf din tratat*” (Hotărârea din 13 noiembrie 1990, Marleasing, C-106/89, punctul 8, EU:C:1990:395).
- 43 În măsura în care, potrivit Hotărârii Von Colson și Kaman (citată la punctul 12 din prezenta decizie), principiul interpretării conforme se impune instanțelor naționale în calitate de organ al statului membru care trebuie să respecte obligația de punere în aplicare a directivelor în propria ordine juridică națională, nu este exclus ca aceeași situație să se regăsească în ipoteza în care această instanță trebuie să aplice legea națională a unui alt stat membru.
- 44 În această privință, Curtea de Justiție a avut ocazia să precizeze că „*revine instanței sesizate cu un litigiu [...] sarcina de a aplica legislația statului ale cărui instanțe sunt desemnate [într-o clauză atributivă de competență], interpretând această legislație în conformitate cu dreptul Uniunii și în special cu Directiva [...]*” (Hotărârea din 18 noiembrie 2020, C-519/19, Ryanair, punctul 51, și Hotărârea din 8 decembrie 2022, Luxury Trust Automobil, C-247/21, punctul 67, EU:C:2022:966).
- 45 Prin urmare, din jurisprudența Curții de Justiție pare să rezulte că aceasta impune instanței naționale o interpretare conformă, chiar și atunci când trebuie să aplice dreptul unui alt stat membru.

- 46 Cu toate acestea, întrebată în mod expres cu privire la aceeași problemă, Curtea de Justiție nu a răspuns la aceasta, având în vedere particularitățile cauzei cu care fusese sesizată (Hotărârea din 15 decembrie 2022, C-577/21, EU:C:2022:992).
- 47 În plus, ar putea fi util să se stabilească dacă atribuțiile instanței naționale care aplică dreptul unui alt stat membru și care constată că îi este imposibil să îi dea o interpretare conformă sunt identice cu cele pe care le exercită atunci când aplică propriul drept național și dacă, eventual, principiul nediscriminării consacrat la articolul 21 din Carta drepturilor fundamentale a Uniunii Europene, concretizat în Directiva 2006/54/CE, o poate determina, chiar și într-un litigiu între persoane private, să lase neaplicat acest drept.
- 48 Prin urmare, subzistă o îndoială rezonabilă în ceea ce privește o asemenea concluzie, astfel încât Cour de cassation (Curtea de Casație) consideră necesară o trimitere preliminară și cu privire la acest aspect, ținând seama, în plus, de mizele instituționale ale răspunsului.

PENTRU ACESTE MOTIVE, Curtea:

AVÂND ÎN VEDERE articolul 267 TFUE

ADRESEAZĂ Curții de Justiție a Uniunii Europene următoarele întrebări:

1. Acordul privind retragerea Regatului Unit al Marii Britanii și Irlandei de Nord din Uniunea Europeană și din Comunitatea Europeană a Energiei Atomice (CEEA) aprobat de Consiliul Uniunii Europene prin Decizia (UE) 2020/135 din 30 ianuarie 2020 trebuie interpretat în sensul că o reglementare a Regatului Unit care transpune articolul 19 din Directiva 2006/54/CE a Parlamentului European și a Consiliului din 5 iulie 2006 privind punerea în aplicare a principiului egalității de șanse și al egalității de tratament între bărbați și femei în materie de încadrare în muncă și de muncă trebuie considerată, de către instanța care se pronunță după încheierea perioadei de tranziție, o reglementare a unui stat membru de transpunere a unei directive, în măsura în care faptele sunt anterioare acestei date și/sau procedura a fost inițiată înainte de această dată?
2. Articolul 288 TFUE trebuie interpretat în sensul că o instanță națională sesizată cu un litigiu între particulari care este obligată să aplice dreptul unui alt stat membru trebuie să efectueze, fără ca principiul încrederii reciproce să se opună, o interpretare a dispozițiilor acestui drept conformă cu o directivă?
3. În cazul în care instanța națională consideră că este imposibil să efectueze o asemenea interpretare conformă, trebuie, astfel cum ar proceda în cazul propriului drept național, să lase neaplicat acest drept atunci când este în discuție un principiu general al dreptului Uniunii sau o dispoziție de drept primar, care se concretizează într-o directivă?

SUSPENDĂ judecarea recursului până la pronunțarea hotărârii Curții de Justiție a Uniunii Europene.

[*omissis*]

[*omissis*] [*elemente de procedură*]

[*omissis*]

DOCUMENT DE LUCRU